

Sibiul și România Centenară

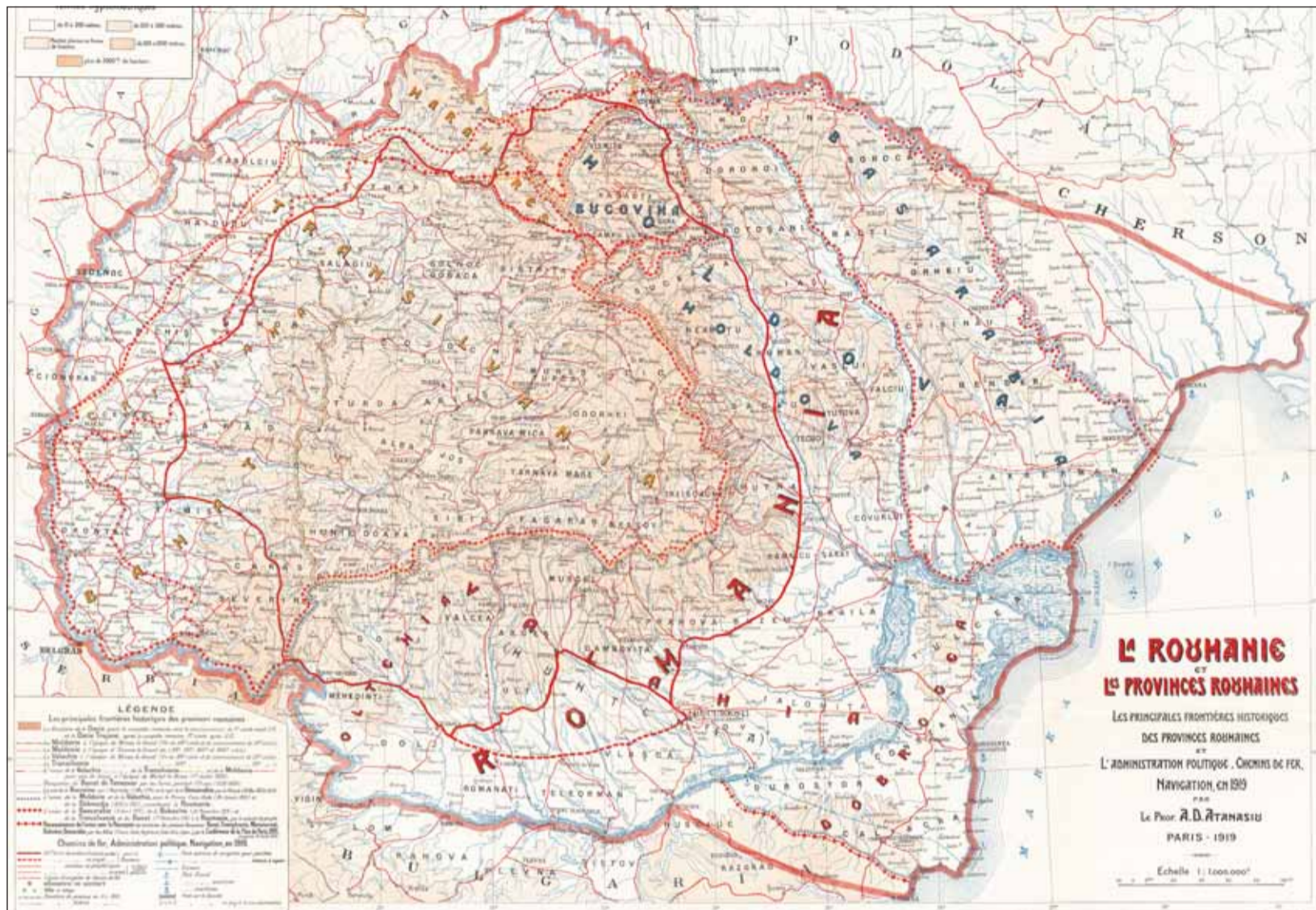
Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, în parteneriat cu Direcția Județeană pentru Cultură Sibiu, a lansat, în cadrul manifestărilor dedicate Centenarului Marii Uniri de la 1918, albumul cartografic „Scaunul, Comitatul, Județul Sibiu: 100 de ani de administrație românească în Transilvania. 50 de ani de la reorganizarea administrativ-teritorială a României“.

Albumul cuprinde, în principal, hărțile administrative ale Transilvaniei, județului Sibiu și, apoi, ale României de-a lungul istoriei. Proiectul editorial reprezintă o premieră națională, prezentarea albumului fiind făcută de dr. Dan Nanu și dr. Silviu Borș, directorul Bibliotecii Județene ASTRA.

Istorie în imagini

Albumul este parte a unui proiect amplu, care urmărește și valorificarea colecției de cartografie a Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu. Acesta vine după ce, în luna februarie, Biblioteca ASTRA a găzduit o expoziție pe tema celor 100 de ani de administrație românească în Transilvania și împlinirea a 50 de ani de la ultima reorganizarea administrativă a țării. „Albumul cartografic ilustrează evoluția administrativă a județului Sibiu și a Transilvaniei, în peste 100 de hărți editate între secolele XVIII-XXI. Mulțimesc celor direct implicați în finanțarea și organizarea expoziției și realizarea albumului, Consiliului Județean Sibiu, colegilor bibliotecari, precum și colaboratorilor din partea Direcției Județene pentru Cultură Sibiu!”, a spus dr. Silviu Borș, directorul Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu. La realizarea materialului au fost folosite hărți din colecțiile Bibliotecii Județene ASTRA, Muzeului Național Brukenthal, Mitropoliei Ardealului, Casei Teutsch, Arhivele Statului Sibiu și Bibliotecii Centrale Universitare din Cluj-Napoca, în baza unor parteneriate.

La rândul său, dr. Dan Nanu a prezentat circuitul informației în detaliu, aducând totodată un omagiu tuturor cartografilor, făuritorilor de hărți și păstrătorilor de documente,

LA ROUMANIE ET LES PROVINCES ROUMAINES. LES PRINCIPALES FRONTIÈRES HISTORIQUES DES PROVINCES ROUMAINES ET L'ADMINISTRATION POLITIQUE, CHEMINS DE FER, NAVIGATION, EN 1919 PAR Le Prof. A. D. ATANASIU. PARIS 1919. ÉCHELLE 1:1.000.000. Imp. Dufrenoy, Paris. Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Colecții speciale. Cartografie. Nr. inv. 156

DAN NANU | istoric

„Orașul Sibiu, ridicat la rang de civitas încă din anul 1366, datorită poziției sale geo-strategice a reprezentat mereu centrul sau capitala unor unități administrativ-teritoriale, indiferent de forma sau denumirea vremelnică a acestora, fapt ce l-a înscris drept un pol de putere politică și economică în acest colț al Europei civilizate.”

martorii tăcuți ai tuturor proceselor istoriei ale unei comunități. „Acest album este o idee mai veche. Anul trecut am discutat cu dl. director Borș și iată că astăzi ideea se materializează. Este un peri-

plu cartografic de la România Mare la România socialistă-comunistă și România democratică. Hărțile originale se găsesc la Biblioteca ASTRA, acestea reprezentând o mină de aur“, a spus Nanu.

Hărțile digitalizate din acest supliment se află în colecția Bibliotecii Județene ASTRA și pot fi descărcate, la rezoluție mare, de pe www.mesageruldesibiu.ro.

De la scaun și comitat la județ

Ținutul Sibiului a fost cea mai intensă zonă de colonizare a populației de origine saxonă, ce a sosit pe aceste meleaguri la inițiativa regilor maghiari, în efortul lor de a-și consolida stăpânirea în Transilvania, începând cu secolul al XII-lea, așa cum o dovedesc documentele vremii, precum și realitatea istorică a secolelor ce au urmat. Înainte de a-și forma o organizare laică, administrativă, sașii aveau o organizare ecleziastică care încorporea, prin decanate și capitluri, aproape toată populația de origine germană în Prepositura Sibiului. Administrația săsească laică s-a născut ulterior și a cuprins toate regiunile locuite de sași, fiind cunoscut faptul că în zonele în care s-au așezat au existat și comunități de secui, maghiari și, mai ales, români.

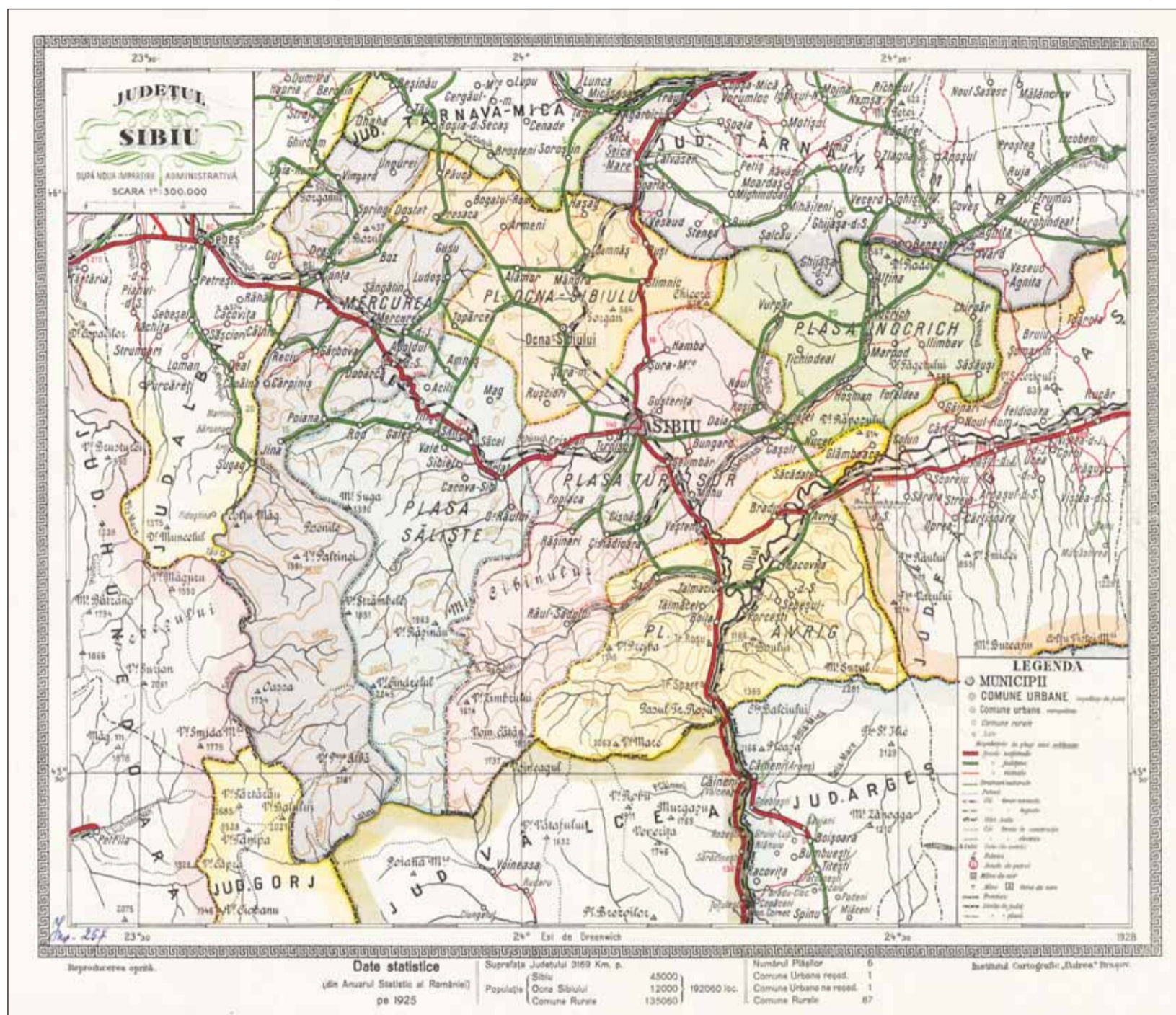
Prin Diploma Andreanum din anul 1224, emisă de regele Andrei al II-lea al Ungariei (1205-1235), au fost desființate toate comitatele medievale inițiale ale Transilvaniei, cu excepția celui al Sibiului, care a primit în completare și teritoriul cuprins între Orăștie și Drăușeni (Barolt). În toată perioada cuprinsă între mijlocul secolului al XII-lea și începutul secolului al XIV-lea, voievozii Transilvaniei, ca împuterniciți regali, au avut o implicare redusă în problemele comunității săsești, dar organizările administrative care au fost cunoscute drept scaune săsești, se presupune că au fost formate din comitatele inițiale, înainte de anul 1224, termenul de scaun fiind o formă prescurtată a scaunului de judecată.

Scaunele din zona Sibiului s-au creat după mijlocul secolului al XIII-lea (după invazia tătarilor din perioada 1241-1242), conform primelor menționări documentare. Mai târziu s-au format districtele Brașov și Bistrița, dar acestea nu au avut niciodată o subordonare scăunală reală.

Mai bine de 650 de ani situația a rămas aproape neschimbată din punct de vedere administrativ, populația săsească reușind să-și conserve privilegiile, alături de maghiari și secui, până la emiterea de către împăratul austriac Iosif al II-lea, în anul 1781, a Edictului de toleranță religioasă, precum și a Rescriptului (Decretului) de concivilitate, prin care românii dobândesc drepturi egale cu celelalte națiuni.

Transilvania a rămas fără autonomie după dualism. Sibiul a devenit comitat

Încheierea pactului dualist austro-ungar în fe-

JUDEȚUL SIBIU DUPĂ NOUA ÎMPĂRTIRE ADMINISTRATIVĂ SCARA 1 m: 300.000. Date statistice (din Anuarul Statistic al României) pe 1925. Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Colecții speciale. Cartografie. Nr. inv. 257

În perimetrul arcului intracarpatic au fost constituite 16 comitate:

1. Bistrița - Năsăud (cu reședința la Bistrița);
2. Solnoc - Dobârca (Dej);
3. Sălaj (Zalău);
4. Cluj (Cluj);
5. Turda - Aries (Turda);
6. Mureș - Turda (Târgu Mureș);
7. Ciuc (Miercurea Ciuc);
8. Odorhei (Odorhei);
9. Târnava Mică (Dumbrăveni);
10. Alba de Jos (Aiud);
11. Hunedoara (Deva);
12. Târnava Mare (Sighișoara);
13. Făgăraș (Făgăraș);
14. Sibiu (Sibiu);
15. Trei Scaune (Sfântu Gheorghe);
16. Brașov (Brașov)

Sibiul de după Marea Unire

bruarie 1867 a dus, pentru Transilvania, la pierderea, în scurt timp, a autonomiei sale politice și la înglobarea sa, din punct de vedere politic și administrativ, în Regatul Ungariei. În aproximativ 10 ani, în perioada cuprinsă între anii 1867 și 1876, adoptarea unor serii de legi pe linie administrativă a condus la uniformizarea diferitelor structuri teritoriale-administrative provenite încă din perioada feudală.

Guvernul central a dispus reorganizarea juridicțională a Transilvaniei, în temeiul Legii XXXI-II din anul 1876, potrivit căreia vechile unități administrative (scaune, districte) au fost desființate, locul lor fiind luat de noile structuri ale comitatelor (în limba maghiară vármegye, megye).

În perioada interbelică, Sibiul a fost capitala județului Sibiu, ce cuprindea plășile: Avrigh, Miercurea, Nocrich, Ocna Sibiului, Săliște și Sibiu.

Actele care au consfințit și au legiferat constituirea României Mari, înfăptuită în mod formal la data de 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, au condus la o organizare administrativă mozaicată în primii ani interbelici (1919-1925), în care, ca diviziuni recunoscute, au funcționat atât județele, în mod formal, cât și fostele comitate austro-ungare de la vest de Carpați.

În acest context, în cadrul eforturilor pentru corelarea

legislativă, economică și administrativă, guvernul liberal, condus de către Ion Ionel Constantin Brătianu, a emis Legea nr. 85 pentru unificarea administrativă, care, la 14 iunie 1925, a fost promulgată de către regele Ferdinand I.

Cele 71 de județe, ale căror granițe respectau, în general, limitele celor 10 provincii istorice ale țării (Transilvania, Crișana, Banat, Maramureș, Bucovina, Basarabia, Moldova, Dobrogea, Muntenia și Oltenia) au avut ca subdiviziuni plășile, alcătuite din orașe (între care cele mai importante erau organizate ca municipii) și comune.

Orientându-și atenția asupra reformării structurilor administrative, guvernul țărănist condus de Iuliu Maniu a elaborat Legea pentru organizarea administrației locale, care

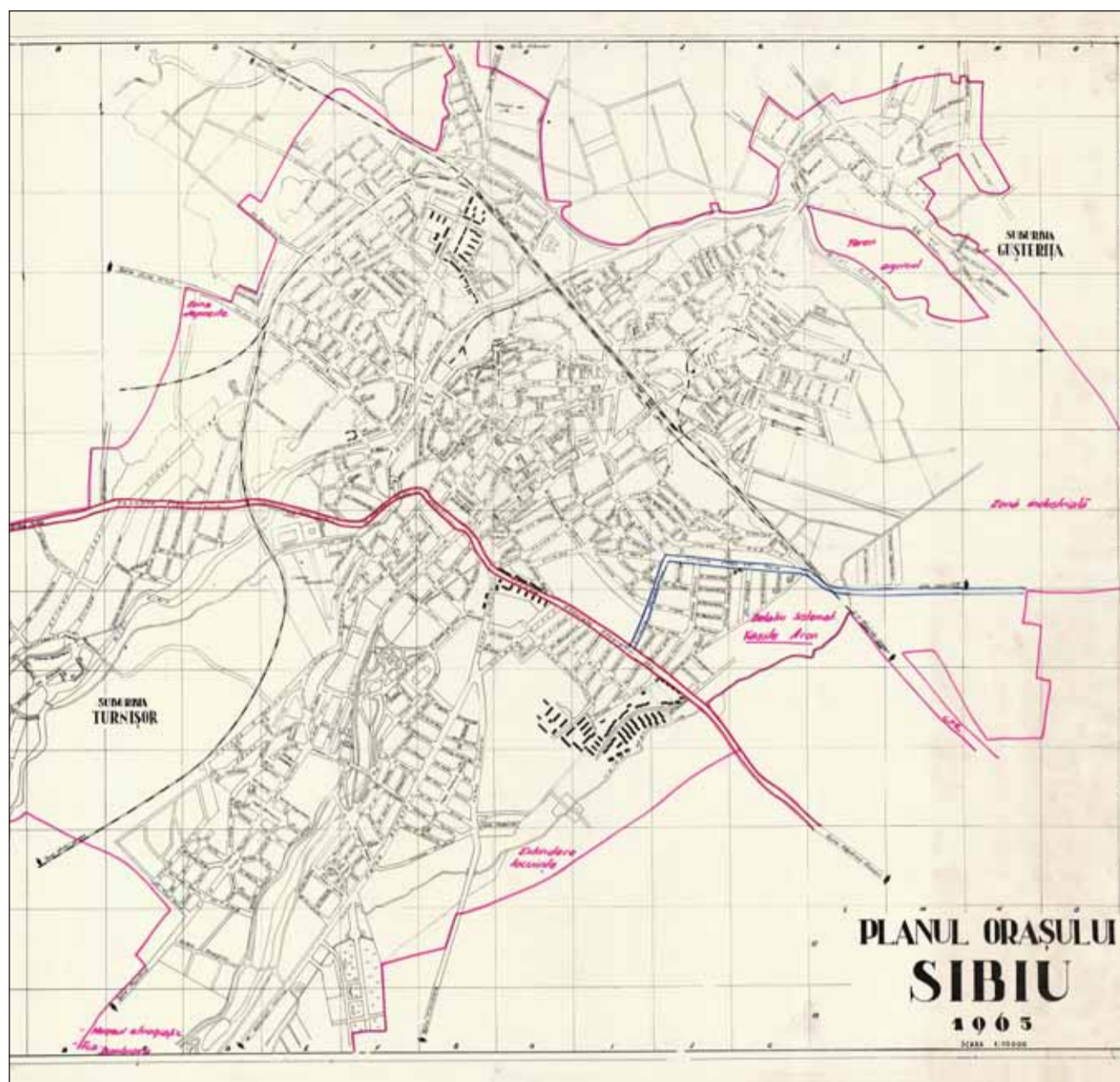
Comitatul Sibiu, cu centrul de reședință la Sibiu, cuprindea:

- scaunul Sibiu, inclusiv Sibiu;
- scaunul Sebeș și orașul Sebeș;
- scaunul Miercurea;
- scaunul Nocrich, cu excepția părții anexate comitatului Târnava Mare;
- cele 2 părți ale comitatului Alba de Jos, care erau așezate pe Pământul Crăiesc, precum și localitățile Mag și Săcel;
- cele două părți ale comitatului Alba de Sus așezate între scaunele Sibiu și Nocrich.

s-a dorit a fi un important pas în direcția democratizării și descentralizării administrației locale. Legea nr. 167 din 3 august 1929 a reinnoit ideea regiunilor istorice, organizând teritoriul țării în 7 directorate ministeriale denumite după orașele alese drept centre administrative: București, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Craiova, Iași și Timișoara. Delimitarea, parțial suprapusă provinciilor istorice, a ținut seama atât de criteriul etnic, cât și de relațiile tradiționale, stabilite la nivelul sistemului urban.

Ultima reformă administrativă a României interbelice s-a realizat, după instaurarea regimului autoritar al regelui Carol al II-lea, prin adoptarea Constituției din 24 februarie 1938. Aceasta a avut ca principal efect asoc-

rea județelor în cadrul unor noi structuri regionale, ținuturile, fapt consfințit prin legea administrativă din 14 august 1938. Ținutul a fost conceput ca o circumscripțiune teritorială, cu personalitate juridică, care reprezenta interesele locale și exercita, în același timp, și atribuțiile de administrație generală. Județele își pierdeau personalitatea juridică pe care au avut-o între anii 1864 și 1938, devenind circumscripțiuni de control și de desconcentrare a administrației generale. Ele și-au recăpătat personalitatea juridică după dispariția ținuturilor, prin Legea nr. 577 din 22 septembrie 1940, la puțin timp după abdicarea monarhului în favoarea fiului său, înscăunat rege sub titulatura de Mihai I al României.

PLANUL ORAȘULUI SIBIU 1965. SCARA 1:10000. 820 x 660 mm. Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Colecții speciale. Cartografie. Nr. inv. 445

Sibiul în comunism

■ 50 de ani de la reorganizarea administrativă din 1968

Regiunea Sibiu a fost o diviziune administrativ-teritorială situată în zona de centru a Republicii Populare Române, înființată în anul 1950, când au fost desființate județele interbelice ale Regatului României (prin Legea nr. 5 din 6 septembrie 1950), având în componență raioanele: Agnita, Făgăraș, Mediaș, Sebeș, Sibiu și Sighișoara. Această nouă formulă administrativă în care se regăsea și orașul de pe Cibin a existat până în anul 1952, când teritoriul său a fost încorporat, prin dezmembrare, atât în Regiunea Stalin, cât și în Regiunea Hunedoara.

După reorganizarea administrativă din anul 1952, Sibiul a făcut parte din Regiunea Stalin, fiind sediul raionului omonim, înființat prin Decretul nr. 33 din 27 septembrie. Între anii 1960-1968 Regiunea Stalin și-a schimbat denumirea în Regiunea Brașov, raionul Sibiu rămânând cu același statut administrativ. Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 2, din 16 februarie 1968, municipiul Sibiu redevine capitala județului cu același nume.

Actuala componență și denumirea unității admi-

nistrativ-teritoriale, municipiile reședințe de județe, precum și satele reședințe de comune, sunt stabilite prin Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României, republicată în 1981, cu modificările ulterioare (aproximativ 200 de legi), majoritatea fiind adoptate după anul 1989.

Organizarea administrativ-teritorială dintre anii 1968 și 1989 a suferit modificări, îndeosebi la nivel de comune și de orașe. Ca o consecință a acestei legi, pentru județul Sibiu, are loc trecerea stațiunii Ocna Sibiului la rangul de oraș, la 1 mai 1968.

Prin Legea nr. 58/1974 privind sistematizarea teritoriului și a localităților urbane și rurale, aflată în vigoare până în 26 decembrie 1989, când a fost abrogată prin Decretul-lege nr. 1/1989, Partidul Comunist Român preconiza o organizare mai judicioasă a teritoriului țării în vederea restrângerii perimetrelor construibile ale localităților și folosirea optimă a pământului, fiind interzise micșorarea suprafețelor agricole. Această în condițiile în care procesul de industrializare forțată a țării începea să dea primele rateuri. Acest fenomen a fost accelerat în anii '80, când sistema-

tizarea a devenit parte integrantă a planurilor anuale și cincinale.

Legea nr. 2 din 18 aprilie 1989 privind îmbunătățirea organizării administrative a teritoriului R.S.R. (publicată în Buletinul Oficial nr. 15 din 25 aprilie 1989), aflată în vigoare până la 22 ianuarie 1990, urmărea desființarea a peste 700 de comune și a unui număr mai mare de 7.000 de sate, precum și trecerea comunelor subordonate orașelor (suburbane) în categoria celor din mediul rural. În luna septembrie 1985, se prevedea că reconstrucția satelor, adică transformarea lor în așezări urbane cu profil agro-industrial și eficientizarea agriculturii socialiste prin câștigarea de teren agricol, trebuia încheiată în următorii 15 ani. Cifrele publicate în lunile martie și iunie ale anului 1988 vizau dispariția a circa 900 de comune, din totalul de 2.705, și o reducere a numărului satelor, de la 13.123 la maximum 5.000-6.000. În acest context, 7.000-8.000 de așezări rurale dispăreau de pe harta României, iar cele care rămăneau trebuiau demolate și reconstruite în proporție de 50-55%.

Pentru județul Sibiu consecințele au constat în trecerea comunelor Avrig

și Tâlmăciu (cu localitățile componente) în categoria orașelor și desființarea comunelor Ludoș (prin alipirea la comuna Apolud de Jos) și Riu Sadului (prin comasare cu Sadu), reînființate în primăvara anului 1990.

Din anul 1989 până în prezent, principala tendință privind evoluția unităților administrativ-teritoriale o constituie gradul de fragmentare la nivel local, prin multiplicarea numărului de comune, orașe și municipii.

Concluzii

Unele localități au fost înființate prin desprinderea acestora din comunele existente, în majoritatea cazurilor, pe baza antecedentelor istorice. Pentru județul Sibiu: din anul 2004 ființează comuna Boița, prin desprinderea din componența orașului Tâlmăciu, conform Legii nr. 84 din 5 aprilie 2004, și comuna Alma, prin reorganizarea comunei Ațel, în concordanță cu prevederile Legii nr. 14 din 24 februarie 2004. Totodată, unele comune au fost declarate orașe: comuna Săliște va fi ridicată la rangul de oraș prin Legea nr. 336 din 8 iulie 2003, iar comuna Miercurea Sibiului își va schimba statutul prin Legea nr. 83 din 5 aprilie 2004.

România în comunism

Perioada cuprinsă între anii 1945-1950 a fost una a tatonărilor și a avansării unor proiecte de reformare a împărțirii administrativ-teritoriale a țării, în condițiile trecerii de la o etapă istorică la alta, marcată de consecințele celui de-al Doilea Război Mondial asupra acestei părți a Europei, respectiv instaurarea regimurilor comuniste sub șenilele tancurilor Armatei Roșii.

Ca și o consecință directă pentru țara noastră, perioada anilor 1950-1968 se caracterizează prin introducerea modelului administrativ sovietic și îmbunătățirea acestuia în trei etape distincte, jalonnate ca repere semnificative de către anii 1952, 1956 și 1960.

Anul 1968 se poate înscrie ca reper al celei mai importante reforme administrative din istoria României moderne și contemporane. Astfel, chiar dacă s-au introdus, în anii 1929 și 1938, unități teritoriale-administrative având un specific inedit, totuși aceste reforme, propuse și puse în practică de către diferite regimuri politice aflate vremelnic la conducerea țării, nu au avut un caracter radical precum raionarea din anul 1950. Astfel au fost desființate cele 58 de județe existente, ce însumau 427 de plăși și 6.276 de comune urbane și rurale. Niciodată până atunci nu au fost eliminate total unitățile administrative tradiționale pentru a fi înlocuite cu altele de proveniență străină, rupte total de tradiția autohtonă. Regiunile și raioanele și-au dovedit ineficiența administrativă în cei 18 ani în care au ființat. Acestea nu au condus la progresul prognozat de comuniști, ci la o centralizare tot mai pronunțată. Reorganizările administrative din următorii ani au adus o reducere numerică a regiunilor de la 28 în anul 1950, la doar 18 în anul 1952 și apoi la 16 în anul 1956, cu o scădere ușoară a numărului de raioane și comune. Reformarea organizării administrative-teritoriale a României din anul 1968 a reprezentat un moment

de cotitură în viața României comuniste. Renunțarea la regiuni și raioane, precum și reintroducerea județelor s-a produs pe fundalul îndepărtării vizibile a regimului comunist român de Moscova și sub auspiciile comunismului național, preluat și promovat de Nicolae Ceaușescu, în calitate de prim secretar al Partidului Comunist Român, de la predecesorul său, Gheorghiu-Dej.

Județele s-au dovedit a fi cele mai stabile unități administrative din cadrul regimului Ceaușescu (1965-1989), astfel că nu s-a făcut decât o singură reformă, în anul 1981, când au fost înființate județele Giurgiu, Ialomița și Călărași, prin reorganizarea județelor Ialomița și Ilfov.

Reintroducerea județelor în locul regiunilor a fost considerată de autoritățile statului român ca fiind o soluție pentru eficientizarea administrării teritoriului țării.

În perioada regimului comunist organizarea administrativ-teritorială se individualizează prin câteva elemente caracteristice: utilizarea de către comuniști a împărțirii administrative a țării în scopul consolidării regimului; densitatea mare a reformelor administrativ-teritoriale și a reorganizării administrative; inserția modelului administrativ sovietic; introducerea primei forme de autonomie teritorială pe criterii etnice, prin înființarea Regiunii Autonome Maghiare, în anul 1952; generarea de noi modificări administrativ-teritoriale în funcție de fluctuațiile relației dintre București și Moscova.

Instabilitatea în organizarea administrativ-teritorială a statului român, între anii 1950-1968; obținerea unei relative stabilități prin reforma administrativă din anul 1968; menținerea unui centralism ridicat și a unei birocratii apăsătoare; reducerea numerică semnificativă a satelor și a comunelor, mai ales prin comasarea și creșterea numărului de orașe, ca rezultat direct al industrializării forțate și schimbarea denumirilor unui număr însemnat de localități.

Evoluția administrativă a României

Constituirea statelor medievale românești a fost un proces de lungă durată și s-a realizat în două etape: unificarea formațiunilor prestatale, precum și crearea instituțiilor politice, administrative și religioase necesare afirmării și apărării noilor entități statale. Originea unităților administrativ-teritoriale este anterioară apariției statelor feudale în arealul cunoscut sub denumirea de spațiul carpato-danubiano-pontic.

Tradiția îndelungată privind întemeierea și organizarea administrativă a celor trei provincii (voievodate) românești a consemnat denumirile de județe în Țara Românească, ținuturi în Moldova, comitate, scaune și districte în Transilvania.

Județul a primit acest nume de la latinescul *iudicium* (instanță de judecată), evidențiind existența scaunelor de judecată (sens din care derivă și ținutul), ca loc unde se ținea judecata. Multe dintre ținuturi și județe au avut la bază vechile obști sătești, vicinale, organizate, ulterior, în cnezate și voievodate, așa-numitele țări, mai ales în zonele depresiune intracarpatică și subcarpatice.

Pentru Voievodatul Transilvaniei denumirea de scaun (în limba germană *stühle*) a fost concludentă și a avut aceeași însemnătate juridică, la care s-a adăugat și cea administrativă. Scaunele au apărut în zona de colonizare săsească din interiorul arcului carpatic (secolul al XII-lea), pe pământul crăiesc (*Königsboden*, în limba germană) sau *fundus regius* (în limba latină), organizându-se, în concordanță cu privilegiile primite de la regii Ungariei, în Universitatea Saxonă (Universitatea Săsească), constituită în anul 1486 din ordinul regelui Matei Corvin (1458-1490), ca organ politic de autoadministrare al sașilor ardeleni. Ulterior, în zona de graniță cu Moldova istorică, unde a fost colonizată populația secuiască, cu rol de apărare a acesteia, s-au format scaunele secuiești. În ținuturile deținute de marile familii nobiliare maghiare s-au înființat comitatele, denumite tradițional, în limba maghiară, *varmeghii*.

Împărțirea administrativă a Principatului

ROMÂNIA ILUSTRATĂ ȘI ISTORICĂ – PROVINCIIILE ROMÂNEȘTI ȘI PRINCIPALELE LOR FRONTIERE ISTORICE – CĂI FERATE – ADMINISTRAȚIA POLITICĂ – NAVIGAȚIE, de prof. A. D. ATANASIU, IAȘI. Scara 1:2.230.000. Hartă întocmită în 1919 la Paris, cișeele ilustrațiilor la Viena, imprimarea la Cartea Românească, București. Aprobată de Onor. Minister al Instrucțiunii Publice sub No 1352 pentru Școlile de toate gradele publice și particulare. Ediția I. Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Colecții speciale. Cartografie. Nr. inv. 212

Transilvaniei a rămas, în mare parte, aceeași, ca principat autonom, cu parlament propriu (Dieta), până la încorporarea acestuia în componența Imperiului Habsburgic (1691) prin Diploma Leopoldină, ce a ținut loc de constituție pentru această provincie mai bine de un secol și jumătate, până în timpul revoluției de la 1848-1849.

Comitatele medievale au dispărut în anul 1784, în urma reformei administrative a împăratului habsburgic Iosif al II-lea, fiind reînființate în cadrul Regatului Ungariei (1876), la zece ani după constituirea dualismului austro-ungar (1867), când Marele Principat al Transilvaniei (având acest statut începând din anul 1765) și-a pierdut autonomia de secole. În concepția noului stat maghiar nu își mai găseau rostul împărțirea pe națiuni și nici principii medievale de privilegii, considerat depășit. Pentru zonele

unde a existat o populație de etnie majoritar săsească unitățile teritorial-administrative au purtat denumirea de districte (Brașov, Bistrița). La acestea s-au adăugat și ținuturile autonome (Făgăraș, Hațeg, Mărginimea Sibiului etc.), cu populație majoritară românească, care s-au condus după *jus valachicum* și s-au aflat în subordinea unui scaun sau comitat. Principala particularitate a organizării administrative din Transilvania, anterioare Marii Uniri, a constat în existența mai multor tipuri de structuri administrative, diferențiate după criterii etnice. Prin aceste mijloace clasele conducătoare și-au asigurat și perpetuat dominația, comitatele depășind cu mult ca mărime și importanță districtele românești sau scaunele săsești ori secuiești.

În total au existat în acest teritoriu în jur de 185 de jurisdicții administrative de prim rang:

comitate, districte, scaune săsești, secuiești, cetăți libere regale, orașe privilegiate și orașe nobiliare. Această situație s-a datorat faptului că de-a lungul timpului au apărut și s-au păstrat un număr mare de enclave, risipite pe un vastă întindere, mai ales între comitatele Alba Inferioară și Târnava sau între scaunele secuiești, cu profunde rădăcini în istoria provinciei, constituind astfel instrumente pentru menținerea suveranității reprezentanților celor trei națiuni privilegiate (maghiarii, sașii și secuii).

În secolul al XVI-lea și în prima parte a celui următor a crescut importanța județelor și a ținuturilor. Apar, astfel, ca subdiviziuni: ocoalele în Moldova, plaiurile (pentru județele de munte) și plășile (pentru cele din zonele de deal și câmpie).

Unirea Principatelor Române, la 24 ianuarie 1859, a marcat începutul

unor mari reforme, inclusiv în planul organizării administrative interne, între care cele mai importante au fost Decretul domnesc nr. 495 din 20 iulie 1862 și Legea pentru înființarea consiliilor județene nr. 396 din 2 aprilie 1864. Concepută după modelul legii similare franceze, reforma organizării teritoriului a generalizat județul ca unitate administrativă de bază a statului nou format, numit, din ianuarie 1862, România. Județele (conduse de prefeți numiți de guvern) erau împărțite în plăși (conduse de subprefeți, iar după anul 1918 de pretori), în cadrul cărora se regăseau comunele, ce puteau fi urbane (orașele) și rurale, conduse de primari aleși în mod democratic.

După anul 1918, comitatele Transilvaniei au devenit județe ale României Mari, în număr de 23, fapt confirmat și de prevederile Tratatului de pace de la Trianon, sem-

nat de către statele câștigătoare din Primul Război Mondial, cu Ungaria, la data de 4 iunie 1920.

Una dintre marile probleme în legătură cu dreptul în România interbelică a fost aceea a unificării și din punct de vedere legislativ, după unirea politică a tuturor teritoriilor locuite de români, săvârșită de-a lungul anului 1918.

Activitatea pentru organizarea administrativă s-a făcut de către organele abilitate în provinciile care s-au unit cu Regatul României (în cazul Transilvaniei fiind vorba de Consiliul Dirigent, ales de Marele Sfat al Țării în data de 2 decembrie), aceasta desfășurându-se, în limitele dispozițiilor Decretului Regal nr. 3631 din 11 decembrie 1918, publicat în Monitorul Oficial nr. 212 din 13 decembrie 1918 pentru organizarea Transilvaniei și a celorlalte ținuturi locuite de români.